

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak torek in petek opoldne do preklica, Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolnjenega naročilnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Velturini 9; uprava: ulica Velturini 9.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Velturini št. 9.

MI IN KOMUNISTI.

Zakaj komunistov in socialistov ne bomo volili?

Mi proti komunizmu in socializmu kot takemu nismo. Zlasti priznamo potrebo, da se sedanji družabni krivični red odpusti in da se nadomesti z novim pravičnim redom. Vsa naša dežela je priznavala na sedemdesetih shodih neobhodnost, da se kapitalistični red, ki zatira kmetiški, delavski, uradniški, učiteljski stan i. t. d. popolnoma zatire in da se ustanovi nov gospodarski in družabni red, ki bo slovel na načelu socialne pravičnosti: MI NE MARAMO NA ENI STRANI VELEBOGATINOV, NA DRUGI VELEBEŽEV, MARVEČ HOČEMO SPLOŠNO BLAGOSTANJE NAŠEGA LJUDSTVA. V tem smo si s komunisti in socialisti edini.

Kruh onemu ki dela, zemljo onemu, kijo obdeluje, tovarna tistemu, ki v njej proizvede.

Delavec je vreden svojega plačila, zaslužek pa bodi tak, da bo lahko brez skrbi prehranil sebe in družino, jo vzgojil in izšolal in da mu bo zagotovljena eksistenca v bolezni in starosti.

Če mi priznavamo in delamo z vsemi močmi zato, da se zdravo bistvo komunizma uresniči zlasti v socialnem in gospodarskem redu, smo pa na drugi strani nasproti tisti komunistični in socialistični stranki, ki v tem trenutku pri nas nastopa.

Kakor ona v marsičem dobro deluje, tako pa je tudi naravnost zločinsko škodovala našemu pomandranemu narodu na Primorskem.

Evo nekatere dokaze:

I. Bivši voditelj socialistov in komunistov, dr. Tuma, je trdil v svojih spisih, da tvori Primorsko z Italijo naravno gospodarsko enoto. Toda jasno je, da ne more naša vino in drugi kmečki produkti konkurirati z laškimi kmečkimi produkti, da ne more naša delovna sila konkurirati z italijansko delavno silo!!

II. Delavstvo drugih narodov in ne samo velikih narodov, marveč tudi majhnih narodov, Tirolcev, Elzas-Lorencev, Ircev, Židov in tudi raznih ruskih narodov, je organizirano v samostojnih komunističnih organizacijah in ne izven svojih narodnih skupin. Le naši slovenski in hrvaški komunisti niso znali braniti svoje narodne samostojnosti in so vsled tega oni sami po italijanski komunistični stranki izkoriščani, ne samo narodno saj poznala vogo našega jezika v tej organizaciji — marveč še bolj gospodarske, ker gre denar naše ga proletarijata v centralo te stranke! Popolno podrejenost jugoslovenskega proletarijata v italijanski komunistični stranki je očitno in je v škodo samega proletarijata, a še bolj celokupnemu našemu narodu, tako da je vse narodno in socialno gibanje v našem narodu obsojeno ne samo po italijanskem meščanstvu, italijanski vladi, italijanski najemalnih šovinistih, kapitalistih, marveč ravno tako tudi po italijanskem komunizmu in na žalost celo po naših slovenskih komunistih. Vsem pa je znano, da se je socialistični svet navduševal na hrabri borbi Burov proti angleškemu kapitalizmu in imperijalizmu, ravnotako, da občuduje komunistična Rusija odločno borbo Ircev proti angleški kapitalistični imperijalistični brutalnosti, dočim se kapitalistična borba Italije proti našemu narodu ne samo ne obsoja, marveč celo odobrava po samem slovenskem komunistu! Ali je mogoče misliti večjo nepravilnost, ki jo delajo naši slovenski komunisti, borbi slov. ljudstva, ne za razširjenje svojih sanj, marveč samo za ohranitev narodne meje, za ohranitev naše zemlje, borba samo za obstoj in ljudski razvoj našega naroda na našem ozemlju. Če bi se naše ljudstvo odreklo borbi za svoje narodne pravice, za svoje narodno šolstvo, za svoj jezik, bi tudi socialno naš proletarijat nazadoval

ker borba za jezik in šolstvo, za narodno svobodo v uradih, v podjetjih je borba za kruh, za boljši socialni in gospodarski položaj.

III. Vemo, da so bili socialisti in komunisti vedno bojevnik za vsako osvoboditev, gospodarsko, socialno, narodno — a to pred vsem po svojem programu, dočim je bila praksa in resnično delovanje socialistov in komunistov zlasti v zadevi narodnih bojev nedosledna in pristranska. Borili so se za avtonomijo Albancev, Dalmacije, Črnogorcev, Čehov i. t. d. Zlasti se je glavno glasilo »Avanti« borilo za avtonomijo vseh narodov, a ni vzdignil glasa za samo ob sebi umevno pravico tudi Jugoslovenov, da bi kot ljudje izrekli svojo voljo in besedo, da Primorsko pripada naravno k Italiji — kar je trdil dr. Tuma z gospodarskega stališča.

IV. Tirolci so vposlali v laško zbornico protest in komunisti so ta protest uporabili, da so štutili in zagovarjali narodno borbo tirolskih Nemcev — dočim so protest, ki smo ga mi Slovenci poslali, vrgli v koš.

V. Zakaj niso internacionalni komunisti nastopili proti temu, da je gnala italijanska vlada tisoče naših jugoslovenskih železničarjev, uradnikov iz rodne grude, da so morali mesece in leta preživljati po živinskih vagonih, [da so oni sami in njihove družine hirale, kar ni samo velika narodna izguba, marveč to početje se mora obsojati iz priprostega človeškega stališča. In to se je zgodilo takrat, ko so se vse vlade, cela država vsa pred revolucionarno silo organizirane socialistične-komunistične stranke, v trenutku, ko je ta stranka preprečila pohod italijanske vojske na Albanijo — a na naše potrebe, pravice se ta stranka, ko je bila na vrhuncu svoje moči ni ozirala, kar je pa s političnega stališča razumljivo, ker je naravno, da se bori komunistična stranka v prvi vrsti za revolucijo, da stre današnji kapitalistični red, dočim ga je vsa borba našega ljudstva za narodne pravice v političnem, gospodarskem oziru za komuniste „narodna burka“.

V. Stojimo na stališču, da ima naravno pravico na našem ozemlju v prvi vrsti naš človek, naš delavec, naš uradnik — a mi gledamo dan na dan, kako prihajajo cele trupe italijanskih delavcev k nam in odjedajo kruh našemu človeku. In kaj je storila komunistična stranka, da bi pribrala delo in kruh našemu delavcu, na našem ozemlju??

VI. Mi zahtevamo narodno avtonomijo, ker edino potem moramo gospodarsko in socialno, ter kulturno napredovati in se razvijati; edino če nam bo zajamčena narodna, avtonomija, moremo računati, da pojdemo v razvoju kulture, gospodarstva in zlasti pravičnega socialnega reda naprej, — drugače se uvedejo tudi pri nas neznosne gospodarske-socialne razmere, ki na žalost vladajo v Italiji! In kaj so storili komunisti, da bi nas podprli v borbi za to avtonomijo. Vse italijanske stranke so proti temu in med njimi tudi komunistična stranka!!

VII. Delo št. 15 je pisalo, ko smo se mi borili za naše slovensko šolstvo, zahtevali tudi šolstvo za kmete, vse strokovne šolei. t. d. To vse je samo narodna burka? Mi ne zamerimo »Delu«, ker vemo, da to ni slovenski list, marveč po svojem duhu italijanski!!!

VIII. Delo št. 15 je pisalo: »Mi smo proti vsakemu gibanju, ki bi šlo za popravilo mej«. DOBRO!!! Toda zakaj so socialisti, ki so bili prav gotovo do 1914. ono, kar so danes komunisti, ki so bili proti vojski, za človeško družbo brez mej in vendar so vse socialistične strake glasovale za vojne kredite, ko se je šlo ravno zato, da se premaknejo meje narodov in držav! Vemo, da današnja komunistična stranka neče priznavati greha socialističnih strank, ali prijatelji — to je narodna fraza in sofizem, nauk in vera socialistov, je ista kot komunistov: »Streli današnji kapitalistični red — svoboda, bratov, enakost v bodoči družbi«. Ista vera pri socialistih in ista

pri komunistih. Če ste proti popravilo mej, ki so zanas nastale po vojski, zakaj ne uporabite iste mere povsod???

IX. Avanti 21. 4. piše, da komunisti in socialisti ne pojdejo v volilno borbo zato, da bi predlagali zakone v prid delavca in kmeta, marveč samo za to, da priborijo sovjete in komunistično državo. Kdo ne želi, da se današnji parlamentarni red stre, ali vendar morata današnji kmet in delavec biti podpirana v njihovih interesih, potrebno je za kmeta in delavca socialna zakonodaja, da ga brani v bolezni, v starosti, brezposelnosti i. t. d. Forma komunizma, socializma, sovjetov je eno, a resničnost in vsakdanje potrebe delavstva in kmeta kričijo po resnični reformi. Zato se mora vsaka resna politična struja ozirati se tudi na vsakdanje, narodne potrebe in ne boriti se samo za formo republike sovjetov i. t. d. Borba ljudstva in človeštva za pravični socialni, gospodarski, državni red je ravno vsled tega tako počasna, ker se stranke in po njih zapeljane mase delavstva in kmeta borijo v bistvu za formo, dočim se pre malo borijo za resnično gospodarsko in socialno povzdigo človeštva. Zato bodo naši slovenski delavci in kmetje glasovali za narodno stranko, ki ne more vsled tega, ker zastopa maloštevilno ljudstvo bedno in revno v vsakem oziru voditi to radikalno politiko za formo, marveč borila se bo v prvi vrsti za praktične koristi našega kmeta in delavca, za rešitev vojne odškodnine, za popravilo in zidanje cest in vodovodov, za povzdigo naše živinoreje, za povzdigo našega združništva, ki mora biti osnova našega narodnega gospodarstva zaenkrat, borila za šolstvo in druge kulturne potrebe našega ljudstva. Slovenski kmet in delavec zavedaj ta se, da smo prešibki, da bi vodili radikalno politiko, a smo dovolj sposobni in zreli, da prepričamo Italijo, da bomo znali voditi pravo socialno gospodarsko politiko v naši deželi. Delavci in kmetje pomnite, da smo si znali v bivši državi priboriti srednji gospodarski, kulturni, socialni položaj po 50letni borbi z Nemci in Mažari in si bomo znali odbržati in razviti ta svoj položaj tudi v novi državi.

X. Mi Slovini smo v resnici narod, ki je po svojem duhu mednarodni, ki je proti izkoriščanju in navladi naroda nad narodom, to je pri Rusih, in zlasti je italijanski narod prežet misli, da je treba tuje narode in države nadvladati in izkoriščati. 30 tisoč Italijanov, ki so vpili v Trstu za internacionalo, je prestopilo v fašistovsko delavno zbornico, da nas tepejo.

XI. Rdeči so postavili 15 kandidatov. Primorsko je po veliki večini slovenska dežela. Če bi bili »Rdeči« v resnici internacionalci, bi morali kandidirati vsaj polovico Slovencev in to Slovenca in Hrvat na prvih mestih — a v resnici niso kandidirali v Trstu nobenega Slovana, vkljub temu, da imamo v Trstu, lepo število jugoslovenskega proletarijata in v goriškem in istrskem okrožju, a tako Slovenec ne pride v poštev. Vidimo, da pri »Rdečih« ni čuta za najbolj navadno narodno pravičnost.

Jugosloveni se morajo zavedati, da se državnozborske volitve velevažen trenutek v njihovi zgodovini — zlasti radi tega, ker bomo z glasovnico dokazali, da smo politično zreli.

Polnoštevilni nastop naših slovenskih volilcev naj bo dokaz našega organizatoričnega duha, naše discipline in zavesti, da si bomo znali priboriti svoje pravice.

Če naši delavci premislijo vlogo, ki jo igrajo v komunistični stranki, če premislijo vse krivice, ki jih je ta stranka storila jugoslovenskemu proletarijatu in celokupnemu narodu Slovencev in Hrvatov, bodo iz protesta proti tem krivicam glasovali za domačega kandidata in ne za laškega Tuntarja in Bombaccija.

Vsi Jugosloveni v borbo za pravico in lepše življenje našega ljudstva.

JUGOSLOVENI! Na binkoštno nedelje vsi na voliše!

PACIFIZEM.

Pacifizem je najnovejša beseda, ki se izvaja iz latinščine: pax (mir) in facere (delati) t. j. hoteti mir za vsako ceno in obsojati vsako vojsko. Pacifiste imenujemo ljudi, ki se ponašajo, da so proti vsaki vojski.

Nočemo tu razkladati krščanskega stališča glede vojske, ker je pač znano, kdaj je vojska po krščanskih načelih dovoljena. Tu hočemo glede pacifizma navesti besede prvega boljševika ali komuniste — Ljenina. Le-ta piše:

«Razred, ki ga stiskajo in ki se noče seznaniti z orožjem, ki se noče vaditi, kako se orožje rabi in hrani, tak zatiran razred ni vreden drugega, kakor da ga zatirajo, zlorabijo in usužnjujejo. Ako se nočemo ponižati in postati meščansko pacifisti in oportunisti ne smemo pozabiti, da živimo v razredni družbi, in da ni mogoča nobena rešitev drugače ko z vojsko razreda proti razredu. V vsaki razredni družbi, bodisi da je v njej materialno suženjstvo bodisi da je v njej dninarsko suženjstvo, je zatirajoči razred oborožen. Ne-le današnje stalno vojaštvo ampak tudi današnja milica — in ne izvzamemo švicarske — vse to je oborožena sila meščanstva proti proletariatu. Oborožitev proletariata z namenom, da se premaga meščanstvo, da se podere in razoroži — je edina možna taktika revolucionarnega razreda. . . . Ako priporoča sedaj meščanstvo razorožitev ali bolje rečeno, ako sedaj sanja o razorožitvi, ni to prav za prav nič drugega ko pojav obupa. Sedaj je vsem očito, da se pripravljata edina opravičena in revolucionarna meščanska vojska proti imperialističnemu meščanstvu in sicer da jo pripravljata

meščanstvo samo. . . . Kaj naj storijo proletarske žene? Ali naj molijo le za preprečitev vsakršne vojske in za odpravo vojaštva? Ali naj molijo za razorožitev? Žene proletarskega razreda, ki je zatiran, a je tudi revolucionaren, se ne bodo same sebe na tak sramoten način obsojale. Take žene bodo govorile svojemu otroku».

«Ko dorasteš, ti bodo dali puško. Vzemij jo in vadi se vojaških reči. To je za proletarce potrebno, ne da bi streljali proti svojim sodrugom, kakor se dogaja sedaj v tej roparski vojski, in kakor sedaj svetujejo izdajalci socializma, ampak da se stre meščanstvo tvoje domovine, da se napravi konec izkoriščanju, bedi in vojskam in sicer ne s pobožnimi željami, ampak s tem, da se meščanstvo premaga in razoroži».

Tako Ljening v knjigi: Revolucija in vojska (La rivoluzione e la guerra 1921, str. 44). Iz tega je razvidno, da je socialistična stranka prava vojna stranka nasproti meščanstvu, ki je socializem smatra tudi za vojno stranko. To se je v dejstvu pokazalo sedaj v Rusiji, kjer je socializem oborožil proletariata. Ker ima socializem oziroma komunizem tak program, ki je v tej solzni dolini nemogoč in ker je prav gotovo, da se bo temu programu človeštvo upiralo in je na drugi strani komunizem vojna stranka, je razvidno, da se s komunizmom uvaja mej narode večna vojska. Kakor se to vidi dandanes jasno v Rusiji. Rusija je v neprestani vojski in je mir nemogoč, dokler se iz komunističnega programa ne črtajo reči, ki niso za rabo.

Naša glasovnica ima tri lipova peresa z dvojnimi cvetom, na vsaki strani po tri kroglice na cvetu. Pazite na to! Naši nasprotniki bodo razdeljevali ponarejene glasovnice. Ne sprejemajte jih! Če ima lipov cvet le po dve kroglici, glasovnica ni veljavna. Sprejemajte glasovnice samo od naših zaupnikov.

Zaupniki, pazite na naše volilce, da ne bodo prihajali z napačnimi glasovnicami na volišče.

Kdo je izdajalec?

Socialisti se v tem volilnem boju kaj radi poslužujejo očitka proti nam, da se mi nismo zmenili za ljudstvo in njih težnje n želje, dokler se niso približale volitve. Te besede se zdi na prvi pogled zelo resnična, toda je ravno tako grda in demagoška kot početje onega, ki pusti mirno, da mu tovariša pobijejo, potem ga pa vpraša, čemu je ranjen.

Tistikrat, ko so imeli socialisti vso moč v parlamentu n so si znali pridobiti svobodo gibanja, so nas najhuje tlačili. Nismo smeli niti zborovati, niti ustanovljati društev, med tem ko so se socialisti gibali na desno in na levo.

Oni so dobro videli, kako trpi naše ljudstvo, kako zapirajo našo inteligenco, kako nam jemljejo zadnjo drobtinico svobode, toda niti ne socialist, ki mu je narodnost pač deveta briga, ni zganil niti s pristom, da bi kaj dosegel za to teptano ljudstvo, ki je bilo prepuščeno samo sebi. Bali so se celo, da bi naši ljudje dobili zborovalno in dolgo svobodo ker so hoteli oni sami sejati in žeti.

To je vzrok, da nismo nastopil preje, ker smo morali čakati hipa, da nam pustijo prosto dihati, kot je bilo socialistom dovoljeno že preje. Isto naj socialisti naslovijo gorenjo vprašanje sami sebi in naj si točno odgovorijo.

Zadnji »Proletarec« vprašuje, kje so danes naši voditelji, in jih hoče s tem, da se niso vrnili, imenovati izdajalce. Mi vprašamo socialiste, koliko je socialistična večina v parlamentu storila zato, da se našim voditeljem, učiteljem i. t. d. dovoli prost povratek v zasedeno ozemlje. Nič! Zato molčite!

Vprašamo tudi, ali so se vsi stari socialistični voditelji povrnili nazaj? Ali se ne godi povsodi to, da starejši ljudje izgubljajo s površja in zasedajo mesta novi ljudje? In ali se je kdo izmed ljudi zvezal s kako italijansko stranko? Poglavlje v izdajalcih je bridko, zato je bolje, da ga socialisti ne ogrevajo: ljudstvo jih bo spoznalo in izpljunilo kot za nič vino!

Ko greš od doma

na binkoštno nedeljo, ne pozabi na dve stvari.

Nesi s seboj VOLILNO IZKAZNICO in GLASOVNICO z LIPOVO VEJICO.

VOLILCI v MESTU, priskrbite si tudi posebno izkaznico, če nimate kake druge, od državne oblasti izdane izkaznice.

Kako se zapiše preferenčni glas.

Po čl. 47. volilnega zakona se ima izraziti prednost (preferenca) s tem, da se zapiše s črno tinto na črte, ki so za to napravljene na obeh straneh glasovnice samo priimek dotičnega kandidata. Ta člen ima še druge predpise in v 6. odstavku pravi: »Če se volilec ne ravna po predpisih tega člena, se smatrajo zapisani preferenčni glasovi, kakor da bi ne bili zapisani. Glasovnica pa je kakor taka veljavna na učinek glasu za listo. To se pravi, da bi taka glasovnica veljala, kakor da bi bila vložena brez preferenčnega glasu in brez vsakega vpisa».

»Piccolo« pa pravi v svojem nedeljskem izdanju od 8. t. m., da se mora zapisati samo priimek kandidata, kateremu se da prednost, in da če se temu priimku kaj pristavi, postane glasovnica kakor taka nična, da je torej dotični glas zgubljen. To je popolnoma napačno in v nasprotju z zakonom. Toda »Piccolo« bi znal biti za volilne komisije bolj merodajen kakor za-

kon in zato, da ne damo komisijam nobenega povoda za kako neljubo (seveda nam neljubo) pomoto, ravnajmo se točno po zakonu. Preferenčni glas naj bo zapisan točno tako-le:

za goriško listo:

WILFAN.

Volilci naj torej pazijo, da bo na njihovi glasovnici natančno tako zapisano. Če pa ni, če je že kdo zapisal ime preferiranega kandidata s kakim dodatkom, naj tega ne popravi s tem, da bi ta dodatek zbrisal, temveč naj glasovnico zamenja z drugo, ker bi sicer glasovnica znala biti proglašena za neveljavno in bi bil ta glas zgubljen. Posebno opozarjamo volilce, naj ne pišejo Dr. Wilfan, temveč sam priimek. Kdor ima glasovnico s takim označenjem preferenčnega glasu, naj jo prav gotovo zamenja z drugo, pravilno izpolnjeno, in naj potem, ko bo imel pravilno glasovnico v rokah, napačno uniči.

Volilci!

Kdor ima nepopisano glasovnico, naj napiše na obeh straneh na črti s črnilom: WILFAN.

Kdor je prejel glasovnico napisano »Šček« ali pa »Podgornik« naj jo odda tako popisano.

Ne črtati, ne brisati, sicer je glasovnica neveljavna!

Nečedna igra.

Sodrug Kosič hodi po shodih in očita nelepe reči »Jugoslovenski stranki«. Jugoslovenski narodni stranki, ki se je ustanovila šele v zadnjem času, očita reči, ki so jih baje zagrešile morda bivša »Ljudska« ali »Napredna stranka«. Dobro. Ko mu pa mi očitamo, da so socialni demokrati žalibog glasovali po vseh parlamentih za vojno, za vojne kredite itd., se izgovarja sodrug Kosič, da njemu ne smemo stični stranki, ker ta se je ustanovila istočasno z Jugoslovensko narodno stranko. To pa je nečedna igra in nevredna člove-

ka, ki hoče voditi in vzgajati delavstvo. Ako sme očitati Jugoslovenski stranki grehe drugih strank, mora sprejeti tudi on očitke, ki jih mi navajamo na račun socialnodemokratske stranke, kateri je pripadal do včeraj sodrug Kosič. Ako pa on noče prevzeti odgovornosti za grehe socialnodemokratske stranke, kateri se je včeraj odpovedal, ne sme očitati nam grehov bivših strank, katerim mi več ne pripadamo. Sodrug Kosič, poštenost za vse, zlasti naj bo pošten delavski voditelj!

Oboroži se,

ko greš na volišče z dvojnimi orožjem, Z VOLILNO IZKAZNICO, ki bo izpričala tvojo pravico in z GLASOVNICO, na kateri se blesti LIPOVA VEJICA in ime WILFAN.

Naši meščani, ki težje izpričajo svojo istovestnost, naj vzamejo s seboj še tretje orožje, kakoršnokoli izkaznico izdano od državne oblasti ali posebno izkaznico.

Kdor pozabi eno teh važnih stvari, ni naš vojščak za staro pravdo jugoslovenskega ljudstva v Primorju. V boj moramo iti oboroženi. Ne z bombami in samokresi, v tem znamenju bomo zmagali!...

